

materienpakket

Uitgangspunten lokaal erkenningsskader BOA

Inhoud

Inleiding	1
Gebruik de doelstellingen van het BOA-decreet als fundament	2
Bouw het lokale erkenningskader op vanuit bestaande inzichten	2
Denk na over bovenlokale samenwerking.....	2
Hou rekening met al bestaande erkenningen uit jeugd, cultuur en sport.....	3
Stem de erkenningsvoorwaarden af op verschillende contexten	4
Formuleer de erkenningsvoorwaarden als doel- of als middelregelgeving	5
Stem het subsidiekader voor BOA af op het lokale erkenningskader	6
Het lokaal erkenningskader is een gemeentelijk reglement	6
Combineer de regierol en de eigen rol als organisator met zorg en transparantie	7
Schrijf het erkenningskader samen met partners binnen en buiten het bestuur	8
Denk na over de evaluatie van het erkenningskader.....	8
Bronnen	9

Inleiding

De Vlaamse overheid verwacht dat elk lokaal bestuur een eigen lokaal erkenningskader uitwerkt voor BOA. Het lokale bestuur vertrekt daarvoor vanuit de lokale visie op BOA en bepaalt zelf de erkenningsvoorwaarden. Die voorwaarden moeten minstens de zes kerngebieden dekken die het BOA-decreet beschrijft. Zaken die al geregeld zijn in Europese, federale of Vlaamse regelgeving, moeten niet overgenomen worden in het lokale erkenningskader. Een overzicht daarvan vind je op [de website](#).

De **erkenningsvoorwaarden** zijn criteria en verwachtingen over de werking en de bijbehorende kwaliteit van het BOA-aanbod. Ze bepalen wie je erkent en onder welke voorwaarden, en daarna ook wie recht heeft op een BOA-subsidie of andere ondersteuning van het lokale bestuur.

- Samen met de erkenningsprocedure en de afspraken over toezicht en controle vormen de erkenningsvoorwaarden het **lokale erkenningskader** voor BOA. Dat lokale erkenningskader is een belangrijk instrument:
- Voor het lokale bestuur: om te sturen op de kwaliteit van het BOA-aanbod in de gemeente.
- Voor BOA-organisatoren: om te tonen dat hun werking kwaliteitsvol is en om toegang te krijgen tot subsidies en ondersteuning.
- Voor ouders en kinderen: om een beeld te krijgen van de kwaliteit van het BOA-aanbod.

Gebruik de doelstellingen van het BOA-decreet als fundament

Elk kind heeft recht op vrije tijd, spel en ontspanning. Dat recht is net zo belangrijk als onderwijs of zorg. Door dit recht centraal te zetten, zorgt het lokale bestuur dat elk kind in de gemeente toegang krijgt tot kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang en activiteiten. Bouw het erkenningskader zo op dat het bijdraagt aan de doelstellingen van het BOA-decreet:

- Speelmogelijkheden en ontplooiingskansen voor alle kinderen, maar ook keuzevrijheid en recht op rust.
- Mogelijkheden voor ouders om hun werk, opleiding en gezin vlot te combineren
- Een toegankelijk en betaalbaar BOA-aanbod voor iedereen, met oog voor sociale inclusie en gelijke kansen.

Het BOA-aanbod in de gemeente moet vrijetijdschansen realiseren voor alle kinderen. Goed nadenken over de erkenningsvoorwaarden is dan ook de boodschap.

Bouw het lokale erkenningskader op vanuit bestaande inzichten

Je vertrekt niet van nul wanneer je het lokale erkenningskader voor buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA) uitwerkt. Je bouwt voort op eerdere inzichten en werkt zo aan een kwaliteitsvol BOA-aanbod dat aansluit bij wat kinderen en gezinnen in je gemeente nodig hebben. Waar vind je die basis om na te denken over het lokale erkenningskader?

- De **omgevingsanalyse**: Hoe ziet de lokale context eruit? Welk BOA-aanbod is er in de gemeente? Wat verwachten kinderen, ouders en partners en hebben ze nodig?
- De **visie** en missie van je lokale bestuur op BOA.
- De **strategische beleidskeuzes** die het bestuur al maakte en nu vertaald worden in het lokale erkenningskader.
- De financiële analyse en de impact ervan op de lokale erkenningsvoorwaarden.

Denk na over bovenlokale samenwerking

Geen twee gemeenten zijn gelijk. Het is logisch dat elke gemeente eigen accenten legt in het lokale erkenningskader. Toch kan **bovenlokale samenwerking** kansen bieden. Samen met buurgemeenten kan je afspreken aan welke basisvoorwaarden BOA-organisatoren in de regio moeten voldoen. Elke gemeente behoudt daarbij de ruimte om extra voorwaarden toe te voegen, afgestemd op de eigen lokale context. Voor organisatoren die in verschillende gemeenten werken, heeft bovenlokale samenwerking als voordeel dat ze over gemeentegrenzen heen aan dezelfde basisvoorwaarden moeten voldoen.

Hou rekening met al bestaande erkenningen uit jeugd, cultuur en sport

Elke sector heeft zijn eigenheid en sterktes. De buitenschoolse opvang zorgt voor opvang buiten de schooluren. Opvang voor kinderen vanuit een sterk pedagogisch kader met professionele en gekwalificeerde medewerkers, met onder andere als doelstelling kinderen een fijne naschoolse tijd geven. Het aanbod vanuit jeugdwerk en vrijetijd vertrekt vanuit een andere invalshoek: het is een vrijetijdswerking voor én door kinderen en jongeren. Het draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen, en zorgt voor plezier en ontspanning, maar ook voor verbinding en inclusie. Vrijetijdsaanbod is geen opvang, al kan het wel ervoor zorgen dat opvangbehoeften van ouders ingevuld worden. Investeer daarom genoeg tijd om **elkaars perspectief en bijdrage in het BOA-landschap te leren kennen**. Het is immers belangrijk om elkaar goed te kennen, te begrijpen en te zoeken naar gemeenschappelijke taal om het over BOA te hebben.

Om de uniciteit en het DNA van het vrijetijdsaanbod te bewaren in het BOA-landschap besliste de Vlaamse regering dat de BOA-erkenning **complementair** is aan bestaande erkenningen van andere instanties (jeugd, sport, cultuur). Het is dus niet de bedoeling om al erkend (vrijetijds)aanbod een dubbele erkenning te geven. Een organisator die al erkend is in de gemeente of een bovenlokale erkenning heeft, hoeft dus geen bijkomende erkenning via het BOA erkenningskader aan te vragen om in aanmerking te komen voor BOA-subsidies. Denk bijvoorbeeld aan:

- Een speelpleinwerking met een lokale erkenning als jeugdvereniging.
- Sport- of culturele verenigingen met een lokale erkenning.
- Landelijk erkende jeugdwerkverenigingen, erkend cultureel erfgoed en door het departement cultuur erkende organisaties zoals musea en erfgoedbibliotheken, en erkende Vlaamse sportfederaties.

De erkenningsvoorwaarden in het lokale BOA-kader kunnen verschillen naargelang de doelgroep, de context of de doelstelling van het aanbod. Denk aan de opvang van kleuters versus die van lagereschoolkinderen; het aanbod op schooldagen versus het aanbod tijdens schoolvakanties; een organisator van dagelijkse opvang versus een organisator van een maandelijkse knutselworkshop.

Denk dus goed na over de doelgroep van het lokaal erkenningskader, de verhouding met andere bestaande erkenningen, en de impact van de keuze om al het aanbod onder hetzelfde erkenningskader te brengen (of net niet).

	Bestaande erkenning complementair op BOA-erkenning	Alle actoren onder één lokaal erkenningskader BOA
Voordelen	• Respect voor erkenningslogica eigen aan bepaalde sectoren • Minder administratieve last voor aanbod dat al erkend is • Op lokaal niveau enkel focus op het nog niet erkende aanbod	• Een kader met voorwaarden voor alle actoren. • Duidelijkheid over aan welke voorwaarden het BOA-aanbod voldoet. • Meer mogelijkheden om lokale accenten te leggen.
Nadelen	• Geen of minder grip op erkenningsvoorwaarden van andere instanties • Mogelijk ongelijk speelveld door verschil in erkenningsvoorwaarden	• Gaat voorbij aan de eigenheid van verschillende sectoren. • Administratieve last voor aanbod dat al erkend is. • Risico op dubbel werk en frustratie.

Stem de erkenningsvoorwaarden af op verschillende contexten

Lokale besturen mogen **voor elk type aanbod aparte voorwaarden** opstellen, rekening houdend met het Vlaams minimaal kader. Bijvoorbeeld voor korte en lange opvang op schooldagen versus in de vakanties, of opvang voor kleuters en lagere schoolkinderen. Dat geeft ruimte voor maatwerk en diversiteit.

- Je kunt voor elke context een apart erkenningskader schrijven, of vertrekken vanuit één gemeenschappelijke basis – met voorwaarden die voor alle types aanbod gelden – en per sector of context een hoofdstuk toe met specifieke voorwaarden.
- Vermijd vakjargon, zeker als je een erkenningskader opmaakt voor verschillende sectoren en contexten. Ga op zoek naar **gemeenschappelijk taal** en zorg ervoor dat de gebruikte woordenschat duidelijk is voor iedereen. In de verklarende woordenlijst kan je een aantal sector specifieke woorden terugvinden. Dit is echter niet volledig én het is dus belangrijk om hierover in gesprek te gaan met jouw lokale partners.
- De erkenningsprocedure en geldigheid van de erkenning kan je gelijk houden voor ieder type aanbod.
- Als je werkt met een gemeenschappelijke basis en specifieke voorwaarden per sector of context, zorg er dan voor dat er geen overlap is en vermijd dubbele of tegenstrijdige voorwaarden.

Je kan er ook voor kiezen om aanbod dat vóór de uitrol van het BOA-decreet al erkend was door Opgroeien, tijdelijk **automatisch** lokaal te erkennen.

- Denk dan goed na of dat aanbod nog voldoende aansluit bij de noden van gezinnen in je gemeente.
- Leg je keuze duidelijk uit aan andere (niet-erkende) organisatoren, om frustratie te vermijden.

- Beperk de automatische erkenning in de tijd. In een overgangsfase is een automatische erkenning logisch, maar op termijn breng je best alle actoren onder één lokaal erkenningskader.
- Ook bij automatische erkenning blijf jij als lokaal bestuur verantwoordelijk voor het toezicht en de opvolging. Maak dus duidelijke afspraken over rapportering en samenwerking met de erkende aanbieders.

Formuleer de erkenningsvoorwaarden als doel- of als middelregelgeving

Je kan erkenningsvoorwaarden op twee manieren formuleren.

- Als **doelregelgeving**: de voorwaarden beschrijven het te bereiken doel, maar niet de manier waarop de organisator dat moet bereiken. Zo laat je ruimte voor eigen invulling door de organisator. Tijdens een toezicht interpreteert de toezichthouder de werking om te beoordelen of die aan de voorwaarden voldoet.
- Als **middelregelgeving**: de voorwaarden leggen precies vast hoe iets moet gebeuren, met een sterke focus op middelen en procedures. Deze voorwaarden zijn objectief te controleren tijdens het toezicht.

	Doelregelgeving	Middelregelgeving
Voordelen	• De organisator kiest zelf hoe hij de doelen bereikt. • Het laat ruimte voor maatwerk. • Het stimuleert innovatie omdat organisatoren zelf bepalen hoe ze het doel bereiken.	• De manier van werken ligt vast. • Het is zeer duidelijk en objectief te controleren tijdens toezicht. • Weinig interpretatieruimte. • Meer garanties over de invulling van de voorwaarden.
Nadelen	• Het vergt interpretatie bij opvolging: "Is het doel behaald?" • Het vraagt om aangepaste opvolging en toezicht (vanuit interpretatie en overleg). • Risico op discussie of het doel voldoende bereikt is of niet.	• Weinig tot geen ruimte voor flexibiliteit. • Rem op diversiteit en innovatie, omdat vastligt hoe het doel bereikt moet worden. • Risico dat bepaalde werking bevoordeeld wordt als de norm daarop gelegd wordt.
Voorbeelden	<i>Er zijn voldoende begeleiders aanwezig naargelang het aantal kinderen in de opvang.</i>	<i>Per 18 kinderen is minstens 1 begeleider aanwezig in de opvang.</i>
	<i>De speelruimtes zijn afgestemd op het aantal opgevangen kinderen en de aard van de activiteiten.</i>	<i>Per kind is er minstens 5 m² binnenruimte ter beschikking.</i>

Elke werkwijze heeft voor- en nadelen. In de praktijk gebruik je vaak een combinatie van beide. Leg essentiële voorwaarden vast in middelregelgeving, zodat ze niet voor discussie vatbaar zijn. Gebruik doelregelgeving voor andere voorwaarden waarbij flexibiliteit en maatwerk belangrijk zijn (Van Erp, Bokhurst, van Huizen, 2024).

Stem het subsidiekader voor BOA af op het lokale erkenningskader

Het erkenningskader voor BOA is niet gelijk aan het subsidiekader voor BOA. Een organisator die voldoet aan het lokale BOA-erkenningskader, of met een complementaire erkenning vanuit een andere sector (jeugd, cultuur, sport), heeft daardoor niet automatisch recht op een BOA-subsidie of andere ondersteuning. Maar de erkenning is wel de toegangspoort: zonder erkenning krijgt een lokale actor geen subsidie. De erkenning zelf levert dus geen geld op.

Je kan aan de lokale BOA-erkenning wel enkele basisvoordelen koppelen, zoals goedkoper gebruik van gemeentelijke infrastructuur, een gratis vormingsaanbod of toegang tot gemeentelijke communicatiekanalen. Zo'n voordelen kan je opnemen in het lokale erkenningskader voor BOA of in een afzonderlijk ondersteuningsreglement. Ze motiveren lokale actoren om een erkenning aan te vragen.

Voor de financiële ondersteuning werk je best met een aparte samenwerkingsovereenkomst of een subsidiereglement.

- Zoek je een samenwerkingspartner, dan neem je de lokale erkenning op als voorwaarde in het bestek of de oproep.
- In het subsidiereglement verwijst je naar het erkenningskader, zonder de voorwaarden opnieuw op te sommen. Alleen erkende organisatoren kunnen een subsidie aanvragen. Verwijs indien nodig expliciet naar organisatoren die erkend zijn vanuit een andere sector (jeugd, cultuur, sport) en waarvan de bestaande erkenning als complementair beschouwd wordt, zodat ook zij toegang hebben tot het subsidiekader.
- Je kan in de oproep of het subsidiereglement bijkomende voorwaarden opnemen of extra accenten leggen met oog op het realiseren van het lokale BOA-beleid en het werken aan een geïntegreerd aanbod van opvang en activiteiten. Zorg er wel voor dat die voorwaarden in verhouding staan tot de geboden ondersteuning. Zijn ze te streng, dan haken actoren misschien af.
- Let erop dat je geen dubbele subsidiëring toekent. Een organisator die al subsidies ontvangt via een ander kanaal voor een bepaalde opdracht, komt voor diezelfde opdracht lokaal niet nog eens in aanmerking voor een subsidie. Neemt de organisator andere of bijkomende opdrachten op die aansluiten bij het lokale BOA-beleid, dan kan je daarvoor lokaal wel een BOA-subsidie geven.

Het lokaal erkenningskader is een gemeentelijk reglement

Het lokale erkenningskader is een gemeentelijk reglement. Het bevat algemene, abstracte en onpersoonlijke bepalingen die op een bepaald aantal personen van toepassing zijn (De Cock, 2019).

- Het lokale erkenningskader geldt enkel binnen de gemeentegrenzen.
- De gemeenteraad keurt het lokale erkenningskader goed, zoals bepaald in het decreet Lokaal Bestuur.

- Het lokale erkenningskader legt de spelregels vast. Het maakt duidelijk aan welke voorwaarden organisatoren moeten voldoen en zorgt voor een gelijke behandeling.

Er bestaat geen wettelijk sjabloon voor gemeentelijke reglementen, dus ook niet voor het lokale erkenningskader voor BOA. Elk lokaal bestuur kiest zelf hoe het erkenningskader eruitziet. Laat je inspireren door [het voorbeeld op de website](#).

Vaak bevat het volgende onderdelen:

- De **doelstelling** van het erkenningskader
- De **doelgroep**: voor wie is het erkenningskader bedoeld
- **Definities** van nieuwe of minder gangbare begrippen
- **Inhoudelijke voorwaarden**, gekoppeld aan de zes Vlaamse kerngebieden
- De **procedure** om erkenning aan te vragen
- Eventueel: de **ondersteuning** waar erkende actoren recht op hebben
- De **geldigheidsduur** en de hernieuwing van de erkenning
- **Toezicht en handhaving**: hoe volgt het lokaal bestuur op of een organisator aan de voorwaarden voldoet, en wat gebeurt er als dat niet zo is?
- Informatie over hoe het lokale bestuur en het lokale samenwerkingsverband het erkenningskader zullen **evalueren**.
- De **start- en einddatum** van het erkenningskader.

Let bij het uitschrijven van het erkenningskader op de volgende aandachtspunten (De Cock, 2019):

- Formuleer de voorwaarden duidelijk en juridisch sluitend, in begrijpelijke taal. Vermijd vakjargon.
- Zorg dat de voorwaarden goed omschreven zijn, zodat het duidelijk is wat het lokale bestuur verwacht van het aanbod.
- Werk een duidelijke procedure uit voor organisatoren die een erkenning willen aanvragen: hoe doen ze dat, welke documenten moeten ze indienen, binnen welke termijn volgt een beslissing, wat als ze het niet eens zijn met de beslissing?
- Neem geen bepalingen over die al geregeld zijn in Europese, federale of Vlaamse regelgeving.

Combineer de regierol en de eigen rol als organisator met zorg en transparantie

Als lokaal bestuur neem je de regie op over het BOA-beleid, maar vaak organiseer je ook zelf buitenschoolse opvang en activiteiten. In het uitwerken van het lokale erkenningskader vervul je dus tegelijk een regierol én een organisatorrol. Hoe ga je daar zorgzaam mee om?

Transparantie, duidelijkheid en openheid zijn cruciaal. De Vlaamse overheid legt geen beheersmodel op, maar verwacht wel dat je bewust omgaat met die verschillende rollen.

Enkele tips:

- Zorg voor een functionele scheiding van de rollen: laat **verschillende medewerkers** verschillende opdrachten opnemen. Zo kan bijvoorbeeld de verantwoordelijke van de

buitenschoolse opvang meedenken over de erkenningsvoorwaarden, terwijl de BOA-regisseur optreedt als neutrale procesbegeleider. Je kunt ook een externe begeleider inschakelen om de neutraliteit te versterken.

- Vraag aan de lokale **partners** om mee te waken over de neutraliteit van het proces. Plan bewust momenten in om hun bezorgdheden te capteren en neem acties om daaraan tegemoet te komen.
- **Communiceer helder** over het proces: wie doet wat, wie heeft welk mandaat en welke stappen volg je? Transparante procedures versterken het vertrouwen en vermijden onduidelijkheden. Maak informatie makkelijk beschikbaar, bijvoorbeeld via de website of via andere kanalen.
- Denk na over de rol van het lokale samenwerkingsverband in de erkenningsprocedure. Dat verhoogt de transparantie en verkleint de kans dat het bestuur zijn eigen werking zou bevoordelen.

Schrijf het erkenningskader samen met partners binnen en buiten het bestuur

In het BOA-aanbod in je gemeente werken organisatoren uit verschillende sectoren samen. Elke sector legt andere accenten als het over kwaliteit gaat. Streef ernaar om de identiteit en eigenheid van elke sector te respecteren. [Het is daarom cruciaal om hen te betrekken bij het opstellen van het lokale erkenningskader.](#)

Een lokale werkgroep of het lokale samenwerkingsverband BOA zijn ideale plekken om in gesprek te gaan over de erkenningsvoorwaarden. Ook collega's van de kinderopvang, onderwijs, jeugddienst, sportdienst, cultuurdienst, bibliotheek, academie, sociale dienst en het huis van het kind brengen waardevolle inzichten aan. Wat verwachten zij van hun aanbod? Welke voorwaarden leggen ze op – of juist niet?

Door met partners binnen en buiten het lokaal bestuur te praten, ontdek je wat elke sector belangrijk vindt. Je zoekt samen naar een gemeenschappelijke taal om vorm te geven aan wat jullie delen: een fijne vrije tijd voor kinderen, na school en in de vakantie.

Denk na over de evaluatie van het erkenningskader

Gezinnen, kinderen, organisatoren en beleidskeuzes veranderen. Ook het erkenningskader moet mee evolueren. De Vlaamse regering verwacht daarom dat het lokale bestuur het erkenningskader evalueert.

Met de evaluatie kijk je of de erkenningsvoorwaarden doen wat je wilt: een kwaliteitsvol BOA-aanbod voorzien met duidelijke verwachtingen naar de organisatoren. De evaluatie toont je de gevolgen en soms ongewenste neveneffecten van bepaalde erkenningsvoorwaarden. Denk aan organisatoren die afhaken omdat de voorwaarden te streng zijn, of aan extra administratie die zwaar doorweegt.

Denk daarom vooraf goed na hoe en wanneer je het erkenningskader evalueert. Betrek daarbij zeker het lokaal samenwerkingsverband. Bouw de evaluatie in in het erkenningskader zelf. Je kan het zo aanpakken:

- Plan bijvoorbeeld **jaarlijks** een kort **feedbackmoment** met het lokale samenwerkingsverband. Zo kan je snel bijsturen waar nodig.
- Voorzie een **grondige evaluatie** halverwege de legislatuur. Neem tijd om het erkenningskader grondig onder de loep te nemen vanuit bijvoorbeeld een nieuwe omgevingsanalyse, een bevraging van de organisatoren of nieuwe beleidskeuzes. Stem op basis daarvan het kader bij.
- Betrek **verschillende stemmen**. Ouders, kinderen, organisatoren, scholen, lokale partners merken waarschijnlijk sneller waar het schuurt.

Wees **transparant** over de evaluatie. Zeg wie je betreft, hoe je de evaluatie uitvoert en wat je met de resultaten doet. Documenteer het proces voldoende, zodat je doorheen de jaren het overzicht behoudt en kan verder bouwen op gedane inzichten. Hou ook rekening met de gevolgen van de evaluatie voor het subsidiekader en stuur bij waar nodig. Zo blijft het erkennings- en subsidiekader relevant en versterk je stap voor stap de buitenschoolse opvang en activiteiten in je gemeente.

Bronnen

De Cock, W. (2019). *Lokale besluiten opmaken: hoe doe je dat?* Brugge: Die Keure.

Van Erp, J., Bokhurst, M., van Huizen, T. (2024). *De inrichting van het toezicht op de kinderopvang. Een verkenning van toezichtstelsels en de mogelijkheid van principle-based regulering*. Utrecht: Universiteit van Utrecht.